

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 411/2024-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 52T/26/2023 takto

r o z h o d o l :

- Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**
- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19, čl. 46, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom mestského súdu v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 52T/26/2023. Súčasťou ústavnej sťažnosti je aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, ako aj žiadosť o poskytnutie tlmočníka.

2. Sťažovateľovi bolo v júli 2023 uznesením policajta vznesené obvinenie pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona a 17. októbra 2023 bola na neho pre tento trestný čin podaná na mestskom súde obžaloba. Mestský súd rozhodol 23. októbra 2023 trestným rozkazom, ktorým uznal sťažovateľa vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní ôsmich mesiacov, ktorého výkon odložil na skúšobnú dobu v trvaní jedného roka. Proti trestnému rozkazu podala okresná prokuratúra odpor 6. novembra 2023, ktorý po doručení opravného uznesenia mestského súdu zobrala prokurátorka 6. decembra

2023 späť. Mestský súd uznesením z 1. februára 2024 zobral na vedomie späťvzatie odporu okresnou prokuratúrou.

3. Proti trestnému rozkazu podal 10. novembra 2023 sťažovateľ prostredníctvom ustanoveného obhajcu odpor. V odpore namietal porušenie práva na obhajobu v súvislosti s tým, že neovláda slovenský jazyk a napriek tomu mu nebolo preložené uznesenie o vznesení obvinenia. Tiež poukázal na to, že v tom čase nemal obhajcu. Obhajca sťažovateľa pri nahliadnutí do spisu v informačnom centre mestského súdu 16. apríla 2024 zistil, že na trestnom rozkaze je vyznačená právoplatnosť, spis je vedený ako právoplatne skončený a v spise sa podaný odpor vôbec nenachádza. Preto obhajca požiadal mestský súd o prešetrenie postupu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa možno rozdeliť do dvoch línií. V prvej sťažovateľ namieta pochybenie súvisiace s tým, že mu nebolo preložené do jeho rodného jazyka uznesenie o vznesení obvinenia a ani obžaloba. Podľa sťažovateľa to, že trestný rozkaz vydal súd krátko po podaní obžaloby prokurátora, svedčí o určitom zámere ho odsúdiť za trestný čin. Sťažovateľ nesúhlasí s určením trestnej zodpovednosti, pretože výživné neplatil z dôvodu, že prišiel o prácu, nedostáva dávky v nezamestnanosti a musí zaplatiť hypotéku za svoj byt. Navyše sa nemôže stretávať so svojím synom. Za pochybný považuje postup okresnej prokuratúry, ktorá najprv podala proti trestnému rozkazu odpor a následne ho prokurátorka zobral späť. Nesúhlasí s postupom mestského súdu, ktorý po podaní odporu okresnou prokuratúrou nijak nereagoval, no po jeho späťvzati vydal uznesenie.

5. Sťažovateľ zároveň poukazuje na skutočnosť, že jeho odpor nebol založený do spisu, teda o ňom nebolo vôbec rozhodnuté. Jeho obhajca na túto závažnú skutočnosť upozornil mestský súd podaním zo 16. apríla 2024, no nedostal žiadnu odpoveď. Trest uložený trestným rozkazom má navyše stále zapísaný v registri trestov, v dôsledku čoho si nemôže nájsť prácu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Pri príprave podkladov na predbežné prerokovanie požiadal ústavný súd o vyjadrenie mestský súd. Predseda mestského súdu vo vyjadrení uviedol, že sťažovateľ podal proti trestnému rozkazu odpor 10. novembra 2023, avšak odpor v listinnej verzii nebol náležite zažurnalizovaný a nebol adekvátne asistentkou založený do spisu a na trestnom rozkaze bola mylne vyznačená právoplatnosť. O tejto skutočnosti je v spise spísaný úradný záznam zo 17. apríla 2024, kedy bol spis predložený zákonnej sudkyni. Po výmene asistentky v senáte bol odpor v nezaloženej pošte nájdený a založený do spisu spolu s oznámením obhajcu o splnení vyživovacej povinnosti sťažovateľom.

7. Trestný rozkaz nenadobudol právoplatnosť a od apríla 2024 sú nariadované termíny hlavných pojednávaní, ktorých sa však obvinený sťažovateľ nezúčastňuje. Konkrétne boli nariadené termíny hlavných pojednávaní na 21. máj 2024 a 20. jún 2024, ktoré boli pre jeho neprítomnosť odročené. Obvinený si neprevzal predvolania na hlavné pojednávanie, preto je súdom kontaktovaný aj telefonicky a mailom, na čo však nereaguje. So súdom komunikuje iba jednostranne podávaním

žiadostí a sťažnosťami, avšak na termínoch sa vôbec nezúčastňuje. Hlavné pojednávanie nariadené na 20. jún 2024 bolo odročené na neurčito s tým, že bola požiadaná polícia o predvedenie sťažovateľa do budovy súdu 4. júla 2024, v negatívnom prípade bude na sťažovateľa vydaný príkaz na zatknutie.

8. Z vyjadrenia mestského súdu vyplýva, že napadnuté konanie stále prebieha, preto v aktuálnom štádiu namietaného konania je plne v právomoci mestského súdu poskytnúť ochranu právam sťažovateľa. To sa aj stalo, keď mestský súd napravil zjavné pochybenie pri vyznačení právoplatnosti trestného rozkazu a nezaevidovaní sťažovateľovho odporu a vo veci nariaďuje hlavné pojednávania. Sťažovateľovi tak nič nebráni, aby svoje námietky o nezabezpečení prekladu rozhodnutí a listín orgánov činných v trestnom konaní a proti ustáleniu trestnej zodpovednosti riadne uplatnil v namietanom konaní. Zároveň má právo uviesť a predložiť všetky skutočnosti na svoju obhajobu a tiež objasniť svoje osobné a majetkové pomery. Mestský súd sa týmito skutočnosťami musí zaoberať a riadne ich v rozsudku vyhodnotiť. Ak bude sťažovateľ považovať rozsudok mestského súdu za nesprávny, bude môcť túto argumentáciu predostrieť odvolaciemu súdu podaním odvolania. Sťažovateľ sa však vyhýba účasti na nariadených hlavných pojednávaniach, čím sa sám zbavuje možnosti prispieť k náležitému objasneniu všetkých okolností veci a tým k spravodlivému rozsudku. Zároveň sa svojím prístupom ku namietanému konaniu vystavuje riziku, že voči nemu budú realizované zaistovacie úkony podľa Trestného poriadku.

9. Trestné konanie od jeho začiatku až po právoplatné skončenie je procesom, v ktorom môžu orgány činné v trestnom konaní a súdy v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany základných práv a slobôd naprávať, resp. korigovať aj ich prípadné pochybenia. Spravidla, až po skončení trestného konania možno na ústavnom súde ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat prípadné porušenia základných práv alebo slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. napr. III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 226/2010, I. ÚS 47/2010).

10. Vzhľadom na uvedené je aktuálne plne v právomoci mestského súdu odstrániť a aj napraviť prípadné porušenie práv sťažovateľa. Právomoc mestského súdu preto podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti voči postupu mestského súdu v namietanom konaní. Preto bola ústavná sťažnosť odmietnutá pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

11. Sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky

na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

12. Už len pre úplnosť ústavný súd uvádza, že požiadavka sťažovateľa, aby ústavný súd pribral do konania o ústavnej sťažnosti tlmočníka, vzhľadom na absenciu priamej interakcie sťažovateľa s ústavným súdom nemá svoje opodstatnenie, preto o nej ústavný súd nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu